

**SYLWETKI CZŁONKÓW HONOROWYCH
KOMITETÓW NAUKOWYCH**

Prof. dr MIECZYŚLAW NOWAK
CZŁONKIEM HONOROWYM KOMITETU UPRAWY ROŚLIN PAN

W uznaniu wieloletniej pracy naukowej nad poprawą gospodarki łąkowo-pastwiskowej w kraju plenarne zebranie Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych Polskiej Akademii Nauk podjęło w dniu 30.X.1976 r. uchwałę o powołaniu dra Mieczysława Nowaka em. profesora zwyczajnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Akademii Rolniczej na członka honorowego Komitetu Uprawy Roślin PAN.

Uroczyste wręczenie wyróżnienia przez Sekretarza Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych prof. dr B. Dobrzańskiego odbyło się 28 stycznia 1977 roku na zebraniu Komitetu Uprawy Roślin Polskiej Akademii Nauk.

Prof. dr Mieczysław Nowak urodził się w Krakowie w 1903 r. a studia rolnicze ukończył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1925 r. Po rocznym stażu asystenckim w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Poświętne wyjechał na półtoraroczne studia z zakresu gospodarki łąkowo-pastwiskowej i górskiej do Szwajcarii.

Głównym celem tych studiów było zapoznanie się z pracami naukowymi oraz związanymi z upowszechnianiem postępu technicznego, w nawożeniu gnojowicą górskich użytków zielonych oraz organizacją gospodarstw dysponujących arealami na różnej wysokości (dolina oraz stoki i wierzchowiny górskie pomiędzy 400 a 1500 m wzniesienia).

Po powrocie do kraju w 1928 r. pracował kolejno w Krakowie w Małopolskim Towarzystwie Rolniczym i tamtejszej Izbie Rolniczej a po wojnie w tamtejszym Urzędzie Wojewódzkim. W pracy swej, zwłaszcza w początkach powolnej wymagającej stopniowego przygotowania ludności do przyjmowania postępu wykazał prof. Nowak dużo umiejętności w przekonywaniu małorolnych chłopów dostosowania organizacji swych gospodarstw w okolicach górskich Karpat do warunków przyrodniczych i ekonomicznych. W okresie międzywojennym w wielu wsiach górskich o nader ekstensywnym użytkowaniu ziemi konieczność intensyfikacji chowu bydła i owiec poprzez właściwe nawożenie, pielęgnowanie i użytkowanie dotychczas bardzo zaniedbanych łąk i pastwisk była wielką nowością.

Od swego powrotu do Krakowa do 1953 r. był prof. Nowak stale związany z pracami naukowymi oraz dydaktycznymi na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obok udziału w seminariach Zakładu Uprawy Roli i Roślin uczestniczył w badaniach tematycznych dotyczących opisowego opracowania gleb kompleksów łąkowych w Beskidach, poznania potrzeb nawozowych gleb użytków zielonych i zastosowania do tego celu gnojowicy, organizacji gospodarki na pastwiskach wspólnych, doboru gatunków traw i koniczyn do mieszanek na trwałe i przemienne użytki zielone.

Od 1950 r. do 1960 r. prowadził badania w Instytucie Zootechniki w Krakowie a od 1961 r. do 1974 r. pracował w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Stanowisko to objął po prof. dr J. Grzymale, który w pierwszych latach powojennych do 1960 r. zorganizował zakład i dydaktykę w zakresie uprawy łąk i pastwisk oraz rozwinął w tej tematyce szeroką pracę naukową w dwóch obiektach doświadczalnych SGGW-AR (Łąki Jaktorowskie oraz Puczniew).

Obejmując w 1961 r. Kierownictwo Katedry Uprawy Łąk i Pastwisk był prof. Nowak powszechnie znanym w tej dziedzinie pracownikiem, tak w dydaktyce, jak również w zakresie badań naukowych oraz przenoszenia ich wyników do praktyki. W pracach swych obejmował zagadnienia wielu problemów związanych z gospodarowaniem na łąkach i pastwiskach oraz uprawy roślin pastewnych. Łącznie ponad 70 prac naukowych opublikowanych w latach 1950—76 dotyczy głównie następującej tematyki:

1) oceny wydajności pastwisk oraz ich poprawy. Prace te dotyczą również wspólnot pastwiskowych, dla których przygotował schemat uporządkowania na tych użytkach stosunków prawnowłasnościowych oraz regulaminy ich użytkowania,

2) pratotechniki tych użytków a zwłaszcza ich intensywnego nawożenia w warunkach równowagi składników potrzebnych roślinom, które służą na paszę dla zwierząt,

3) doboru gatunków do mieszanek dla obsiewu trwałych oraz przemiennych łąk i pastwisk,

4) opisów monograficznych gleb oraz roślinności łąk i pastwisk w poszczególnych grupach górskich Beskidów Zachodnich,

5) wpływu intensywności użytkowania łąk na plon i wartość pokarmową siana,

6) składu mineralnego siana i jego wartości paszowej w zależności od niektórych warunków ekologicznych siedliska,

7) zastosowania i wykorzystania gnojowicy do nawożenia użytków zielonych w kraju,

8) biologicznej i chemicznej walki z chwastami łąk i pastwisk,

9) ekspertyz dotyczących potrzeb melioracji i skutków ich wykonania a także metod intensyfikacji zagospodarowania łąk i pastwisk.

Obok prac naukowych opublikował prof. Nowak kilkaset artykułów i instrukcji popularnych, zamieszczonych w wielu periodykach rolniczych. Napisał oraz wydanych zostało w tej tematyce również 26 broszur oraz opracował kilka rozdziałów o gospodarowaniu na łąkach i pastwiskach w 5 podręcznikach drukowanych w kilku wydaniach.

Pasją prof. Nowaka było i jest obok pracy naukowej i dydaktycznej popularyzowanie wiedzy łąkarskiej. Uważa, że jak długo przeciętna wydajność użytków zielonych jest w praktyce gospodarowania na tych użytkach niska musi się nauka interesować problematyką upowszechniania metod powiększenia plonów oraz poprawy ich wartości.

Serdecznie dziękując Sekretarzowi i Członkom Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych oraz Członkom Komitetu Uprawy Roślin za przyznanie mu członkostwa honorowego prof. Nowak przypomniał o nieżyjących już swych profesorach oraz kolegach, którym wiele zawdzięcza na swej łąkarskiej drodze życia.

Największy pod każdym względem wpływ na osobę prof. Nowaka wywarł w czasie studiów rolniczych i później prof. U.J. Dr Jan Włodek — Kierownik Zakładu Uprawy Roli i Roślin. Zajmował się on wiele problematyką gospodarki na użytkach zielonych oraz dał mu jako temat pracy dyplomowej „Zbadanie wpływu kwasowości gleby łąki w Mydlnikach na jej roślinność” oraz zachęcił go do studiów nad zagadnieniami łąkarskimi.

Prof. Włodek przyjazny i bardzo przystępny dla wszystkich swych uczniów kierował do 1939 r. wszystkimi pracami naukowymi prof. Nowaka oraz patronował realizacji prowadzonych przez niego akcji szerzenia łąkarskiego postępu technicznego na wsi polskiej. Wiele zawdzięczał również prof. Edwardowi Ralskiemu, który w latach 1927—38 był adiunktem w Zakładzie Uprawy Roli i Roślin. Z Ralskim dobrym florystą często konsultował wiele zagadnień związanych z rozstrzygnięciem doboru gatunków do mieszanek stosowanych przy zakładaniu w różnych warunkach naszego kraju łąk i pastwisk. Wspólnie z E. Ralskim przeprowadzał badanie pastwisk górskich położonych w masywie Gorców i Babiej Góry.

Poważny wpływ na prace i działalność naukową prof. Nowaka mieli również profesorowie: Zygmunt Golonka, Bolesław Świętochowski, Stanisław Tołpa i Adam Sławiński.

Pracowite życie prof. Nowaka charakteryzowała pogoda i uczynność dla wszystkich a także wytrwałość w dążeniu do odkrywania prawd naukowych i ich oddziaływania na młodzież studiująca i praktykę. Życzyć

należy należy prof. Nowakowi, aby ciesząc się dobrym zdrowiem z tą samą jak dotychczas pasją pracował nadal dla dobra nauki, kraju oraz polskiego lekarstwa.

Stanisław Trzecki

Sekr. Komitetu Uprawy Roślin PAN